

KŘEHKÁ KRÁSA PRAŽSKÉ KAMENINY

Galerie hlavního města Prahy a Muzeum hlavního města Prahy

Zámek Troja, U Trojského zámku 1, Praha 7

1. 4. – 30. 10. 2016

út–ne 10.00–18.00, pá 13.00–18.00

Kurátorka: Helena Tůmová, Muzeum hlavního města Prahy

Výstava představuje unikátní sbírku pražské kameniny, která kdysi bývala pýchou každé měšťanské rodiny, protože napodobovala porcelán používaný šlechtou nejen vzhledem, ale i určitými vlastnostmi.

Vystavené exponáty byly vyrobeny v pražské továrně na zpracování jemné kameniny, která byla první svého druhu u nás. Založili ji čtyři pražští měšťané roku 1791, bratři Karel a Václav Kunerlovi, Josef Ignác Lange a Josef Emanuel Hübel, kteří se rozhodli po vzoru z ciziny založit podobný podnik. Pro účely továrny byla v roce 1794 v dražbě zakoupena budova starých jezdeckých kasáren nalézající se na rohu současných ulic Na Poříčí a Havlíčkovy. V roce 1795 k ní byl přikoupen sousední dům zvaný „U slepého zemana“. Na úspěchu továrny měli velký podíl cizí odborníci z Ansbachu, Míšně a Postupimi. Zanedlouho se v továrně uplatnili i tuzemští umělci modeléři a točíři, tak i malíři otec a synové Heidrichovi, kteří byli dříve zaměstnání jako malíři skla v Jablonci. Technické vybavení manufaktury obsahovalo 13 hrnčířských kruhů, 4 mlýny na kameninovou hmotu a glazuru, 3 pece a 1 anglický obráběcí stroj.

Velkým inspiračním zdrojem v tvarosloví některých nádob byla anglická Leeds Pottery. Tvar některých výrobků se téměř shoduje s její produkcí v detailu. U starších výrobků se používala naglazurová technika (malba na vypálený naglazovaný produkt), nejčastěji v barvě sépiové, fialové nebo modré a černé. Výpal se musel provádět na třikrát a proto byl složitější a nákladnější. Okolo roku 1760 přichází na trh kamenina s tištěným dekorem z Anglie. Tato technika však vyžadovala spolupráci dobrého malíře a mědirytcce, který obraz zpracoval na měděnou matici. Pro pražskou kameninu vyrobenou kolem roku 1800 byly nejtypičtější

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

sériově malované figurální dekory – žánrové postavy mužů a žen v dobových oblecích se zvířaty, společnosti u stolu, postavy hrající na hudební nástroj, výjevy s dětmi.

Figurální kameninu pražská manufaktura produkovala už na samém počátku své existence, ale vzhledem k sériové produkci užitkové kameniny šlo pouze o okrajovou záležitost. Inspiraci poskytovaly dobové módní trendy, příroda nebo antická mytologie. Figurální náměty se též objevují jako doplněk užitkové keramiky. Pro pražskou manufakturu pracoval talentovaný modelér a točič Jan Votýpka. Citlivě vymodeloval sošky ptáčníka Papagena a flétnisty, postav z Mozartových oper, které byly v Praze velice oblíbené. Z jeho rukou pravděpodobně vyšly také postavy antické mytologie Aeskulap a Hygieia. Na všech těchto soškách se objevuje modelérova vlastní invence a nejsou pouhou kopií předmětů vyrobených podle produkce slavných porcelánek. Jan Votýpka působil v pražské manufaktuře pět let, potom dostal nabídku od týnecké manufaktury na jemnou kameninu, kterou využil.

Na konci éry pražské manufaktury na kameninu v roce 1836 nastoupil jako ředitel Karel Ludvík Kriegel, továrna se přestěhovala na Smíchov a začala produkovat porcelánové výrobky. Po nějakou dobu však vyráběla současně kameninu i porcelán.

Doplňující informace:

Kamenina je keramický druh slinutin, ostrého zesklovatělého střepe různé barvy podle použité hlíny a atmosféry pálení. Teplota výpalu je 1200°C–1280°C. Ke kameninám řadíme i hrnčířské zboží méně slinuté, nesoucí ostatní znaky kamenin.

Kameninová hmota se připravuje z dokonale čistých, proplavených mastných a tvárných jíílů, umletých na prášek. K jíílům se do kameninové hmoty přidával drcený jemně rozemletý křemen a živec, případně i kaolín.

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

Pořadatelé výstavy: Galerie hlavního města Prahy a Muzeum hlavního města Prahy

Kurátorka výstavy: Helena Tůmová, Muzeum hlavního města Prahy

Koordinátorka výstavy za GHMP: Olga Malá

Grafické řešení: Belavenir

Anglický překlad: Ivan Vomáčka, Vladimíra Šefranka

Redakce textů: Marta Nožková

Instalace a produkce, vedoucí: Diana Brabcová

Marketing, vedoucí: Miroslav Koláček

Propagace, vedoucí: Michaela Vrchotová

Vzdělávací programy, vedoucí: Lucie Haškovcová

Mediální partneři: Art&Antiques, Artalk.cz, ArtMap, Český rozhlas Vltava, Hospodářské noviny, Metro, Radio 1, Veřejná správa

Vstupné: 120 Kč plné (dospělí) / 60 Kč snížené (studenti) / 30 Kč (senioři)

Kontakt pro novináře: Michaela Vrchotová, +420 725 818 721, vrchotova@ghmp.cz

Další informace: www.ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

DOPROVODNÝ PROGRAM K VÝSTAVĚ

Kurátorská prohlídka s Helenou Tůmovou:

ne. 8. 5. 15.00

ne. 19. 6. 15.00

Výtvarný ateliér pro dospělé a seniory:

ne. 29. 5. 15.00–18.00 Kamenina a žánrová malba I. Trojský zámek (eko-ateliér)

ne. 7. 8. 15.00–18.00 Kamenina a žánrová malba II. Trojský zámek (eko-ateliér)

Zaměříme se na unikátní soubor pražské kameniny ze sbírek Muzea hlavního města Prahy z malířského úhlu pohledu. Jednoduché tvary objektů ze sádry budou pro účastníky podkladem pro drobnou a jemnou malbu. Žánrová malba, která zdobí nápojové a jídelní soubory, se stane inspirací pro hledání vlastních témat. Romantické krajiny, postavy světců a jiné figurativní scény, které se objevují na jemné kamenině, mohou reprezentovat v malířských projevech účastníků dílny scény z každodenního života nebo ilustraci atmosféry interiéru a exteriéru Trojského zámku.

Víkendové výtvarné workshopy:

so. 30. 7. 13.00–18.00 Smysl věcí, Trojský zámek (eko-ateliér)

so. 27. 8. 13.00–18.00 Proměny formy a materiálu, Trojský zámek (eko-ateliér)

Během interaktivních programů nahlédneme do problematiky užitého umění a jeho specifičnosti, kde se setkává funkce užitná a dekorativní. Zjistíme, do jaké míry byl účel dobového designu praktický či estetický, popřípadě zda šlo o přirozené prolnutí těchto dvou aspektů. Zaměříme se na typické dekory a motivy (antická mytologie, příroda) korespondující s prostředím Trojského zámku. Z technologického hlediska budeme zkoumat nejen možnosti materiálu, přičemž porovnáme vizuálně i hapticky různé vzorky keramické hlíny a také postupy tvorby včetně proměn charakteru substance – fáze od bazální podoby prachu přes tvárnou hmotu, suchý nevypálený i vypálený střep až po finální glazovaný artefakt. Další výtvarná východiska budou směřovat k vlastní tvorbě, kde budeme formou malby nebo tisku přenášeného pomocí papírových šablon napodobovat tehdejší trendy.

Víkendové programy jsou určeny dětem, rodinám s dětmi a dalším zájemcům všech věkových kategorií včetně seniorů a znevýhodněných.

Příchod a odchod je individuální, tzn. kdykoli ve vymezeném čase.

Rezervace: do 16.00 předchozího dne (není podmínkou účasti)

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Rezervace nutná

Cena: děti do 10 let, studenti uměleckých škol, pedagogové – 5 Kč; děti nad 10 let – 20 Kč

Kontakt: Lucie Haškovcová, lucie.haskovcova@ghmp.cz, +420 606 612 987, 608 216 418

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v osmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Domě U Zlatého prstenu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.